

KINNITATUD
Kaitseliidu ülema 2024. a
käskkirjaga „Käskkiri kinnitamaks valikõppeaine "Riigikaitseõpetuse"
välilaagrite korraldamise kord Kaitseliidus“

VALIKÕPPEAINE „RIIGIKAITSEÕPETUS“ VÄLILAAGRITE KORRALDAMISE KORD KAITSELIIDUS

TALLINN

2024

Sisukord

1. PEATÜKK. ÜLDSÄTTED	3
2. PEATÜKK. RIIGIKAITSEÕPETUSE JA VÄLILAAGRI EESMÄRGID NING KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED 3	
3. VÄLILAAGRI KORRALDAMINE KAITSELIIDUS.....	4
3.1 ÜLDPÕHIMÕTTED.....	4
3.2 VÄLILAAGRI PLANEERIMINE	4
3.3 VÄLILAAGRI LÄBIVIIMINE	5
3.3.1 VÄLILAAGRI ÕPPESISU.....	5
3.4 RESSURSID VÄLILAAGRIS	7
3.4.1 PERSONAL.....	7
3.4.1.1 ÕPETAJAD	8
3.4.1.2 KAITSELIIDU PALGALINE ISIKKOOSSEIS.....	8
3.4.1.3 KAITSELIIDU VABATAHTLIKUD INSTRUKTORID	9
3.4.1.4 KAITSELIIDU NOORTEJUHID.....	9
3.4.1.5 AJATEENIJAD.....	9
3.4.2 EELARVELISED VAHENDID	9
3.4.3 TAGALATOETUS.....	10
3.4.3.1 TARISTU	10
3.4.3.2 MAJUTUS	10
3.4.3.3 TRANSPORDIVAHENDID	10
3.4.3.4 TOITLUSTAMINE	10
3.4.3.5 MEDITSiin.....	10
3.4.3.6 INDIVIDUAAL- JA ALLÜKSUSE VARUSTUS VÄLILAAGRIS (Lisa 2).....	11
4. KEHAVIGASTUSE VÕI TERVISEKAHJUSTUSE TEKKIMINE VÄLILAAGRIS	11
5. KAITSELIIDU-VÄLINE MEEDIA JA KÜLALISED VÄLILAAGRIS	11
6. VÄLILAAGRITE JÄRELEVALVE	11

Lisa 1. Kaitseliidus läbiviidavate välilaagrite kava (vorm)

Lisa 2. Individuaal- ja allüksuse varustus välilaagris

Lisa 3. Kursuse „Praktiline õpe välilaagris“ ajakava (näidis)

1. PEATÜKK. ÜLDSÄTTED

Valikõppeaine „Riigikaitseõpetus“ välilaagrite korraldamise kord (edaspidi *kord*) koos lisadega on riigikaitseõpetuse välilaagri (edaspidi *välilaager*) korraldust reguleeriv põhidokument, millega sätestatakse välilaagri eesmärk ja korralduse üldised põhimõtted Kaitseliidus.

Korra lisadega kehtestatakse „Kaitseliidus läbiviidavate välilaagrite kava“ (Lisa 1), „Individuaal- ja allüksuse varustus välilaagris“ (Lisa 2) ja „Kursuse „Praktiline õpe välilaagris“ näidis“ (Lisa 3).

Korda haldab Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakond.

2. PEATÜKK. RIIGIKAITSEÕPETUSE JA VÄLILAAGRI EESMÄRGID NING KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED

Riigikaitseõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärkidega taotletakse noore kaitsetahte kasvatamist ja tema kujunemist lojaalseks kodanikuks, kes järgib demokraatlikke väärtusi ja tegutseb lähtuvalt õigusriigi põhimõtetest; kes teab riigikaitse korraldust ja riigikaitse seotust erinevate ühiskonnaelu valdkondadega; kes väärtustab riigikaitset ja on motiveeritud vaba tahte alusel läbima ajateenistust; kellel on positiivne hoiak ja valmidus vajaduse korral Eesti kaitsmiseks ning kes on omandanud esmased oskused hädaolukordades adekvaatseks käitumiseks.

Riigikaitseõpetuse õppimine peab olema võimalikult lähedalt seostatud igapäevaeluga. Õpet kavandades ja korraldades võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega, et toetada õpilase kujunemist aktiivseks, abivalmiks ja vastutustundlikuks kodanikuks ning iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks. Õpikeskkonna kujundamisel loovad õpetajad ja välilaagri läbiviijad õpilastele võimaluse näidata initsiatiivi, võtta koos teistega vastu otsuseid ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega.

Riigikaitseõpetus on valikõppeaine, mis koosneb kahest kursusest. Teoreetiline kursus „Riigikaitse“ on alates 2023. aasta sügisest gümnaasiumisse õppima asujatele kohustuslik. Kursus „Praktiline õpe välilaagris“ on kõigile vabatahtlik. Välilaagris osalemise eeldus on teoreetilise kursuse vastava osa läbimine.

Välilaagri eesmärk on rakendada riigikaitseõpetuse teoreetilisel kursusel õpitut ja uusi välioskuseid välitingimustes erinevates olukordades praktiliste harjutuste abil individuaalselt ja meeskonnana.

3. VÄLILAAGRI KORRALDAMINE KAITSELIIDUS

3.1 ÜLDPÕHIMÕTTED

Välilaagreid korraldatakse riikliku õppekava¹, kaitseministri kinnitatud „Valikõppeaine „Riigikaitseõpetus“ välilaagri korraldamise kord“² ja käesoleva korra alusel. Kaitseväge toetav roll välilaagrite korraldamisel määratakse igal aastal Kaitseväge juhataja aastakäsu lisas (väljaõppejuhised). Kaitseliidu ülesanded välilaagrite korraldamisel määratakse igal aastal Kaitseliidu ülema väljaõppe- ja tegevuskava lisas „Kaitseliidus läbiviidavate välilaagrite kava“ (Lisa 1), millest lähtudes koostavad maakaitseringkonnad ja malevad enda aastakäsud ja välilaagrite korralduslikud dokumendid. Eelnimetatud dokumentidega on loodud välilaagrite korraldamiseks vajalik õiguslik raamistik.

Keskselt koordineerib välilaagrite korraldamist Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakond. Maakaitseringkonnad ja malevad korraldavad välilaagreid Kaitseliidus läbiviidavate välilaagrite kava ja maakaitseringkonna pealiku aastakäsu ja -plaani alusel.

Välilaagreid viivad läbi Kaitseliidu maakaitseringkonnad ja malevad, kaasates koostööpartnereid. Kaitseliidu toetamiseks võib välilaagri läbi viia Kaitseväge struktuuriüksus iseseisvalt. Välilaager toimub Kaitseliidu või Kaitseväge struktuuriüksuses või nende korraldatud kohas.

3.2 VÄLILAAGRI PLANEERIMINE

Välilaagrite planeerimine algab, kui koolid on esitanud oma piirkonna Kaitseliidu maakaitseringkonnale kirjaliku taotluse välilaagri läbiviimiseks mitte hiljem kui selle toimumisele eelneva aasta 30. septembriks. Välilaagrit läbi viiv Kaitseliidu struktuuriüksus teatab koolile välilaagri toimumisele eelneva aasta 31. oktoobriks Kaitseliidu poolt läbiviidava välilaagri toimumise aja ja koha. Maakaitseringkonnad edastavad välilaagri läbiviimise toetuse taotlused Kaitsevägele laagri toimumisele eelneva aasta 1. novembriks. Maakaitseringkonnad edastavad välilaagrite andmed³ (sh toimumise aeg, andmed välilaagri läbiviimise eest vastutava tegevvälase kohta ja koolide poolt esitatud välilaagri läbiviimise taotlused) Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakonnale välilaagri toimumisele eelneva aasta 15. novembriks. Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakond koostab maakaitseringkondade esitatud taotluste alusel Kaitseliidus läbiviidavate välilaagrite kava projekti ja lisab selle Kaitseliidu koostöökeskkonda 1. detsembriks ning Kaitseliidu veebilehele pärast Kaitseliidu ülema aastakäsu kinnitamist.

¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ Lisa 12 (VV 23.03.2023 määrus nr 18).

² Kaitseministri 28.08.2023 käskkiri nr 123 „Kaitseministri 10.09.2021 käskkirja nr 216 „Valikõppeaine „Riigikaitse“ välilaagri korraldamise kord“ muutmine.

³ Kaitseministri 10.09.2021 kk nr 216 „Valikõppeaine „Riigikaitse“ välilaagri korraldamise kord“ Lisa 3 „Kaitseliidus läbiviidavate välilaagrite kava“.

Välilaagri planeerimine ja aruandlus⁴ toimub Kaitseliidu siseveebis riigikaitseõpetuse välilaagrite korraldamise koostöökeskkonnas ja väljaõppesündmuste andmebaasis⁵ ning selle eest vastutab laagrit korraldav Kaitseliidu struktuuriüksus.

Välilaagri tegevuste aeg jaguneb õppetegevustele ja korralduslikele tegevustele kuluvaks ajaks. Õppetegevuste aega arvestatakse akadeemilistes tundides. Välilaagri ajakavasse võib planeerida reserv- ehk varuaja täiendavate õppe-eesmärkide saavutamiseks, varustuse hooldamiseks, haldustoiminguteks ja vajadusel puhkamiseks. Välilaagri ettevalmistamise ja administreerimisega seotud korralduslikud tegevused, sh varustuse käitlemise (laost välja ja lattu tagasi andmise, logistika jm) tagab välilaagrit läbi viiv Kaitseliidu struktuuriüksus.

Arvestades Kaitseliidus väljakujunenud iga-aastast väljaõppe- ja tegevuskava, on korraldatavate välilaagrite läbiviimiseks sobilikud perioodid kevadel (kuni suvevaheaja alguseni) ja sügisel. Üldjuhul ei korraldata välilaagreid koolivaheaegadel. Otsuse, mitu laagrit korraldada, teeb maakaitseringkonna pealik vastavalt vajadusele ja võimalustele. Välilaager korraldatakse võimalusel nädala sees järjestikustel päevadel, kuna tegu on kooliprogrammiga. Suurema osalejate arvuga laagrid on soovitatav korralduslikult ja administratiivselt koondada järjestikku ühele nädalale.

3.3 VÄLILAAGRI LÄBIVIIMINE

Välilaagri läbiviimise aluseks⁶ on järgmised dokumendid: 1) välilaagri läbiviimise kokkulepe, mis on sõlmitud hiljemalt kaks kuud enne välilaagri toimumist, 2) Kaitseliidu peastaabi väljaõppesakonna juhi kinnitatud eelarvetaotlus, mis on esitatud välilaagri läbiviija poolt hiljemalt üks kuu enne välilaagri toimumist, ja 3) Kaitseliidu struktuuriüksuse juhi poolt kinnitatud välilaagri käsk.

Välilaager on väljaõppeüritus, mille korraldamisel lähtutakse üldjuhul sõjaväelise väljaõppe korraldamise põhimõtetest ja dokumentidest. Välilaagris peab õppetegevus olema eesmärgipärane, realistlik ja ohutu ning see viiakse läbi Kaitseväe ja Kaitseliidu ohutuseeskirjade ja väljaõpet reguleerivate eeskirjade alusel. Välilaagris kasutatakse individuaal- ja allüksuse varustust ning õpitulemuste saavutamiseks vajalikke õppevahendeid. Välilaagris hinnatakse mitmeeristavalt⁷ praktilisi sooritusi.

Välilaagri tegevuste tagamiseks jaotatakse õppurid kooliti jagudesse ja õppegruppidesse (kuni neli jagu). Eestvedamise kogemuse saamiseks rakendatakse jagude juhtidena õppureid, kes saavad praktilise juhtimis- ja administreerimiskogemuse. Õppegrupe rakendatakse õppekohtades koolituse läbiviimiseks ja administratiivsetes tegevustes (näiteks õppekohtade vahel liikumine). Õppegrupi juhiks määratakse üks jagude juhtidest. Õppekohad planeeritakse võimalikult lähestikku, et vähendada õppekohtade vahel liikumiseks kuluvat aega ja lihtsustada sinna liikumise juhendamist.

3.3.1 VÄLILAAGRI ÕPPESISU

Välilaagri õppetegevuste õppesisu kavandatakse valikõppeaine „Riigikaitseõpetus“ õppekava ja juhendmaterjalide alusel. Välilaagris praktiseeritakse välitingimustes erinevates

⁴ Välilaagri kokkuvõtte koostab korraldaja kolme nädala jooksul peale välilaagri lõppu, kasutades väljaõppeürituse (sündmuse) kokkuvõtte vormi.

⁵ VÕPIS

⁶ Kaitseministri 28.08.2023 käskkiri nr 123.

⁷ Kursuse „Praktiline õpe välilaagris“ juhendmaterjal (Haridus- ja Teadusministeerium).

situatsioonides hakkamasaamist üksikisiku ja meeskonnana. Õpitakse majutuse, sh hügieenialade rajamist ja toitlustuse korraldamist välitingimustes ning individuaal- ja allüksuse varustuse kasutamist. Harjutatakse erineval maastikul orienteerumist kompassi ja kaardiga valgel ja pimedal ajal. Praktiline esmaabi hõlmab tegevuste harjutamist simuleeritud õnnetuspaigal ning elupäästvat ja jätkuvat esmaabi. Harjutatakse tsiviilrelva või mittesõjarelva ja laskemoona ohutut käsitlemist ning sooritatakse ohutult laskeharjutus juhendaja järelevalve all. Laskeõpet viiakse välilaagris läbi võimaluse korral ja vaid juhul, kui on võimalik tagada õppeks vajalikud tingimused, vahendid ja pädevad õppe läbiviijad. Kui see ei ole võimalik, siis laskeõppe tulemust ei taotle. Ohutu relvakäsitsemise testi positiivne sooritus on kohustuslik enne praktilisel laskeharjutusel osalemist.

Lisateemadena võib välilaagris lõimituna käsitleda näiteks siseturvalisuse ja elanikkonnakaitse teemat, kus õpitakse ja harjutatakse asjakohast tegutsemist hätta sattumisel ja tegutsemist Eestis võimalikes hädaolukordades (esmane iseseisev hakkamasaamine ja abivajajate abistamine).

Välilaagri õppetegevuste sisu ja õppe korraldamine on kirjeldatud Tabelis 1.

Tabel 1. Välilaagri õppeteemad, õppesisu ja õpitulemused

Õppekavapõhine õppeteema	Õppesisu ja õppetegevused (HTMi juhendmaterjal)	Õpitulemused (kursuse lõpus õpilane...)
Individuaal- ja allüksuse varustus	Õpitakse tundma varustuse otstarvet ja seda õigesti kasutama. <i>Vormi kandmine ja muu väljastatud isikliku varustuse õpe, pakkimine. Allüksuse varustus, telgikomplekti õpe. Varustuse kontroll ja hooldus.</i>	Kasutab välitingimustes hakkamasaamiseks vajalikku varustust otstarbekohaselt ja õigesti.
Välilaagri rajamine ja eluolu välitingimustes, sh toitlustamine, keskkonnakaitse	Harjutatakse majutuse ja toitlustuse korraldamist välitingimustes koos telkide, söögi- ja hügieenialade püstitamise ning sooja toidu valmistamisega. <i>Ohutusalane instruktaaž. Üksuse paiknemiskoha valik, ringkaitse. Alade ja majutuse rajamine, moondamine. Tule tegemine, ahjuvalve, tulekustuti. Häire. Välihügieen. Välitoitlustus, KTP.</i>	Oskab rajada välitingimustes majutus-, söögi- ja hügieenialasid. Järgib välitoitlustamise ja -hügieeni reegleid. Oskab välitingimustes valmistada sooja toitu (sh kasutada kuivtoidupakki). Teab, kuidas ära hoida reostust looduses ja metsatulekahjude teket.
Topograafia ja liikumine maastikul	Harjutatakse kaardi ja kompassi kasutamist vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul, oma asukoha ja kauguste määramist ning objektidele osutamist erineval maastikul ja erinevas valguses. Erinevad liikumisviisid. <i>Asukoha määramine, teekonna valik, asimuut, liikumine. Kauguste määramine, sammupaarid. Heli ja valgus, nähtavus,</i>	Orienteerub üksi ja mitmekesi kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul valgel ja pimedal ajal. Tunneb öist orienteerumist piiravaid tegureid.

	<i>vaatlusvahendid. Moondamine, varjumine.</i>	
Esmaabi välitingimustes	Harjutatakse üldiseid esmaabivõtteid, erinevaid kannatanu transportimise võtteid ning käepäraste abivahendite valmistamist ja kasutamist. <i>MK1 kasutamine. Kannatanu asendid, kandmisviisid. Ohud ja tegutsemine välitingimustes (nt putukad, põletus). Elupäästev esmaabi, võimalusel mannekeeni kasutamine.</i>	Kasutab üldiseid esmaabivõtteid erakorralise haigestumise, mürgistuse või õnnetusjuhtumi korral. Tunneb erinevaid kannatanu transportimise võtteid. Kasutab käepäraseid ja meditsiinilisi abivahendeid.
Laskeõpe	Harjutatakse tsiviilrelva või mittesõjarelva ja laskemoona ohutut käsitlemist ning erinevaid laskeasendeid juhendaja järelevalve all. <i>Käsitulirelvade tutvustus, käsitlemine, laskeasendid. Ohutusnõuded, turvaline käitumine lasketiirus, laskekäsklused. Laskeharjutuse sooritamine.</i>	Järgib relva ja laskemoonaga ümberkäimise ohutuseeskirju ja -nõudeid. Käitub lasketiirus turvaliselt laskemiskäskluste järgi. Võtab iseseisvalt laskeasendeid ja kasutab õiget päästmistehnikat. Sooritab ohutult praktilise laskeharjutuse juhendaja järelevalve all.
Valikuline lisateema lõimimiseks		
Siseturvalisus ja elanikkonnakaitse	Harjutatakse hädaolukorras esmast iseseisvat hakkamasaamist, abivajajate abistamist ja evakuaatsiooni. <i>Nt „Ole valmis!“ rakenduse tutvustamine, tulekustutusvahendite õpe.</i>	On omandanud esmased oskused hädaolukordades adekvaatseks käitumiseks ning enda ja teiste abistamiseks. Teab võimalusi, kuidas valmistuda elutähtsate teenuste katkestusteks.

3.4 RESSURSID VÄLILAAGRIS

3.4.1 PERSONAL

Välilaagri käsuga määratud välilaagri ülem juhivad välilaagris vahetult selle läbiviimist. Alaliselt välilaagris paiknevasse laagritoimkonda kuuluvad lisaks laagriülema abi ja meditsiiniivalve. Välilaagris rakendatakse õppetöö läbiviimiseks instruktori ettevalmistusega isikkoosseisu, kelleks on Kaitseliidu palgalised (lepingulised ja tegevväelased) instruktorid, Kaitseliidu vabatahtlikud instruktorid, Kaitseliidu noorteorganisatsioonide noortejuhid, riigikaitseõpetajad ja Kaitseväge ajateenijad. Ajateenijaid ja instruktore ettevalmistuseta Kaitseliidu vabatahtlikke võib rakendada õpilastest moodustatud allüksuste juhtimiseks, abikoolitajate ja kontrollijatena ning toetavates ülesannetes vastavalt nende erialale.

Tegeväelaste või lepinguliste instruktorite tasustamine toimub vastavalt kehtivale korrale⁸. Vabatahtlike instruktorite ja teiste vajalike isikute kaasamine toimub sõlmitud lepingute alusel, kui neid ülesandeid ei kata korraldava struktuuriüksuse personal (nt meedik, välilaagri tagalategevuse korraldajad, autojuhid). Lepingud sõlmib välilaagrit korraldav malevapealik.

3.4.1.1 ÕPETAJAD

Riigikaitseõpetust õpetab koolis riigikaitseõpetuse õpetaja, kellel on õppeasutusega lepinguline suhe õppekava eesmärkide täitmiseks.

Välilaagrit korraldav Kaitseliidu struktuuriüksus kaasab õpetajad välilaagri ettevalmistustesse, et koordineerida välilaagris kavandatavaid tegevusi ja õpetajate läbiviidavat õpet. Õpetajad korraldavad õpilastele transpordi välilaagrisse ja tagasi ning individuaalvarustuse väljastamise ja tagastamise koostöös määratud lepingupartneritega. Kokkuleppel välilaagri läbiviijaga võib varustuse väljastamist ja tagastamist toetada malev.

Välilaagri ajal vastutavad õpetajad ja koolidest võimalusel täiendavalt kaasatud isikud õppurite tegevuse ja tervisliku seisukorra jälgimise, juhendamise, distsipliini tagamise, administratiivsete toimingute ja kooliga infovahetuse korraldamise eest. Täiendavate isikute kaasamise välilaagris otsustab välilaagri ülem.

Õpetajad korraldavad välilaagris õpilastelt tagasiside kogumise välilaagri kohta ja annavad hinnangu oma õpilaste tegevusele välilaagris⁹.

3.4.1.2 KAITSELIIDU PALGALINE ISIKKOOSSEIS

Maakaitseringkonna pealik määrab välilaagrite läbiviimise koordineerimiseks igas ringkonnas välilaagri kontaktisiku. Kontaktisik koondab piirkondlike koolide andmed ja vajadused ning koordineerib välilaagrite korraldamisega seotud infovahetust koolide, maakaitseringkonna, malevate ja Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakonna vahel ning annab välilaagrite vajaduste kohta sisendandmed maakaitseringkonna pealiku aastakäsku ja -plaani jaoks. Vajadusel korraldab kontaktisik infovahetuse teise maakaitseringkonna või Kaitseväe struktuuriüksusega välilaagri läbiviimise toetuse saamiseks ja/või välilaagri läbiviimiseks teise maakaitseringkonna või Kaitseväe struktuuriüksuse poolt. Kontaktisik korraldab enda ringkonna välilaagrite läbiviijatele teabepäeva paremate praktikate ühtlustamiseks (vähemalt ühe korra aastas), välilaagri õppetegevuste läbiviijatele vajadusel täiendõpet (koostöös Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakonna ja Kaitseliidu Kooliga) ja välilaagrite koostöökeskkonna kasutamist enda ringkonna välilaagrite läbiviijate seas. Kontaktisik kontrollib enda ringkonnas läbiviidavate välilaagrite dokumentatsiooni ja praktilisi tegevusi vastavalt maakaitseringkonna pealiku juhiste.

Välilaagri läbiviimise eest vastutava tegeväelase ja maleva palgaliste koosseisu kaasamine välilaagri korraldamisel sätestatakse malevapealiku käskkirjaga. Välilaagris osalevad instruktorid peavad omama vastavat ettevalmistust ja kogemust tööks noortega. Instruktorite osalemine välilaagris kajastub maleva igakuulises tööajaarvestuses ja nende töö välilaagris tasustatakse täiendavalt vastavalt punktis 3.4.1. viidatud korrale.

⁸ Kaitseliidu ülema 16.04.2024 käskkiri nr K-7-1/24/11816V; Kaitseliidu ülema 22.02.2022 käskkiri nr K-7-1/22/4628V „Riigikaitseõpetuse välilaagrites riigikaitsealase väljaõppe läbiviimise tasustamise kord Kaitseliidus“.

⁹ Välilaagrite tagasisidestamise osas on kasutusel Kaitseressursside Ameti hallatav rakendus.

3.4.1.3 KAITSELIIDU VABATAHTLIKUD INSTRUKTORID

Vabatahtlike instruktorite kaasamine välilaagri korraldamisse sätestatakse malevapealiku käskkirjaga. Välilaagris osalevad vabatahtlikud instruktorid peavad omama vastavat ettevalmistust ja kogemust tööks noortega. Kaitseliidu vabatahtlike instruktorite töö tasustatakse vajadusel vastavalt punktis 3.4.1. viidatud korrale.

3.4.1.4 KAITSELIIDU NOORTEJUHI

Kaitseliidu noorteorganisatsioonide noortejuhte rakendatakse võimalusel välilaagris õppetöö läbiviimiseks abikoolitajatena (näiteks telgikomplekti õppe läbiviimiseks).

3.4.1.5 AJATEENIJAD

Ajateenijate kaasamisel lähtuda kaitseministri 10.09.2021 käskkirja nr 216 punktist 3 (Välilaagri läbiviimine). Ajateenijaid võib laagris rakendada kokkuleppel Kaitseväge struktuuriüksuse ülemaga vastavalt nende erialasele ettevalmistusele nii jaoülematena/abikoolitajatena kui ka toetavas ametis (näiteks autojuhina, parameedikuna). Võimalusel kaasata laagrisse ajateenijaid, kes on õppinud õpilastega samas koolis. Koos ajateenijatega peab laagris viibima alati nende üksuse tegevväljane. Kaitseväge tegevväljaste tasustamine toimub Kaitseväge juhataja kehtestatud korra alusel¹⁰.

3.4.2 EELARVELISED VAHENDID

Kaitseliit korraldab välilaagreid Kaitseministeeriumi iga-aastase tegevustoetuse alusel. Välilaagri läbiviimiseks vajalikud eelarvelised vahendid on Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakonna eelarves. Välilaagri läbiviimise kulu kaetakse Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakonna juhi poolt eelnevalt kinnitatud Kaitseliidu struktuuriüksuse (maakaitseringkond, malev) eelarvetaotluste alusel ja reaalsete kulude tekkimisel.

Tabel 2. Õppe läbiviijate vajadus õppekohtadel

Õppekava teema	Õppegrupi tüüpsuurus	Õppetegevuste läbiviijate ja toetuse vajadus
Individaal- ja allüksuse varustus	30	1 õpetaja ja 1 abikoolitaja (vajadusel instruktor)
Välilaagri rajamine ja eluolu välitingimustes, sh toitlustamine, keskkonnakaitse	30	1 instruktor ja 1 abikoolitaja/ õpetaja
Topograafia (orienteerumine) maastikul	30	1 instruktor ja 1 abikoolitaja/ õpetaja
Varjatud liikumine maastikul	30	1 instruktor ja 1 abikoolitaja/ õpetaja
Esmaabi välitingimustes	30	1 instruktor ja 1 abikoolitaja/ õpetaja
Laskeõpe (sh OE, relva ohutu käsitlemine, laskekäsklused, laskeasendid)	30	1 instruktor ja 1 abikoolitaja/ õpetaja
Laskeõpe (sh OE, laskeharjutuse sooritamine)	2 x 15	5 instruktorit (vajadusel abikoolitajad)

¹⁰ KJV 13.12.2020.käskkirja nr 267; KJV 09.06.2023 käskkirja nr 1037 „Riigikaitsealaagrites riigikaitsealase väljaõppe läbiviimise tasustamise kord“.

Tegutsemine hädaolukordade ja kriiside korral, sh evakuatsioon (lisateema)	30	1 instruktor (NKK, PÄA) ja 1 abikoolitaja/ õpetaja
Õppetegevuste toetamine ja üldine tagamine	30 ja/või kõik	Laagriülem (palgaline) Laagriülema abi Meditiinivalve

Välilaagrite korraldamiseks keskselt soetatud/väljastatud varustuse üle peetakse arvestust vastavalt Kaitseliidu raamatupidamise ja tagala regulatsioonidele.

3.4.3 TAGALATOETUS

Välilaagri tagalatoetus tagatakse korraldava Kaitseliidu struktuuriüksuse, tsiviilteenusepakkujate, lepingupartnerite või Kaitseväe lähima struktuuriüksuse abiga. Kaitseliidu malevate käsutuses olevate materjalide/varustuse taotlemisel lähtutakse Kaitseliidu varustuse taotlemise protseduuridest.

3.4.3.1 TARISTU

Välilaager on soovitatav läbi viia Kaitseliidu või Kaitseväe taristul, nende lähistel või riigimaal. Väljaõpet võib vajadusel läbi viia ka teistel maadel. Sealjuures tuleb läbiviimisel järgida Kaitseväe ja Kaitseliidu dokumentides kirjeldatud keskkonnanõudeid. Vajalik on maaomaniku kirjalik (näiteks e-kiri) kooskõlastus.

3.4.3.2 MAJUTUS

Majutus välilaagris korraldatakse staatilise või mobiilse (telgid) taristu abil. Vajadusel võib rentida suuremaid telke tsiviilpartneritelt. Kaitseväe struktuuriüksuste majutusvahendite (k.a majutus) kasutamine tuleb varasemalt ette tellida.

3.4.3.3 TRANSPORDIVAHENDID

Õpilaste vedu välilaagrisse ja tagasi korraldatakse Kaitseressursside Ameti ja/või koolide tsiviilpartnerite kaudu. Kaitseliidu transpordivahendeid võib kasutada välilaagris väljaõppe ja elutoetusteenuste tagamiseks. Kaitseväe struktuuriüksuste transpordivahendite kasutamine tuleb varasemalt ette tellida. Kaitseliidu ja Kaitseväe transpordivahendite kütuse kulud kaetakse välilaagrite korraldamise eelarvest.

3.4.3.4 TOITLUSTAMINE

Toitlustamine välilaagris tagatakse katlatoidu, Kaitseväe struktuuriüksusest toidu tellimise või tsiviilpartnerite kaudu toitlustusteenusena. Toitlustamine sooja toiduga tagatakse välilaagri esimese päeva lõunast kuni välilaagri viimase päeva lõunani. Toidukordadele lisaks pakutakse esimesel ja teisel päeval vahepala. Õppe-eesmärgil on lubatud mõne toidukorra asendamine kuivtoidupakkidega.

3.4.3.5 MEDITSIIN

Reaalmeditsiini tagamiseks välilaagris peab saja õppuri kohta olema vähemalt üks sanitari väljaõppega isik, kes on varustatud meditsiinikomplektiga MK2. Välilaagri läbiviimisel tuleb jälgida tervisekaitse nõudeid, arvestades kehtivaid standardeid, epidemioloogilist olukorda ja Vabariigi Valitsuse korraldusi. Kõik välilaagris osalejad on kohustatud osutama esmaabi oma pädevuse piires. Vajadusel kutsutakse abi Häirekeskuse hädaabinumbri 112.

3.4.3.6 INDIVIDUAAL- JA ALLÜKSUSE VARUSTUS VÄLILAAGRIS (Lisa 2)

Individuaalvarustuse elemendid tuleb õpetajal (koolil) tellida Kaitseressursside Ameti lepinguliselt tsiviilteenusepakkujalt, kes toimetab varustuse õpetaja määratud paika ja tagasi hoiustamiskohta. Puuduoleva individuaalvarustuse tagab välilaagrit korraldav struktuuriüksus. Teenusepakkujalt saadud individuaalvarustuse hoolduse korraldab teenusepakkuja.

Allüksuse varustuse ja kuluvahendid välilaagris tagab korraldav Kaitseliidu struktuuriüksus.

4. KEHAVIGASTUSE VÕI TERVISEKAHJUSTUSE TEKKIMINE VÄLILAAGRIS

Välilaagris õpilasele kehavigastuse või tervisekahjustuse tekkimisel, millega võib kaasnedä püsiv või pikaajaline tervisekahjustus, fikseerib ja teostab välilaagri ülem esmased toimingud, teavitab juhtunust viivitamatult telefoni teel Häirekeskust (hädaabinumbri 112) ja annab materjalid kohe üle uurimist läbi viima määratud isikule.

Uurimise läbiviimisel ja kahju hüvitamisel lähtutakse kehtivast kaitseministri kinnitatud valikõppeaine „Riigikaitseõpetus“ välilaagri korraldamise korrast¹¹ ja Kaitseliidu isikukahjuga seonduvatest regulatsioonidest.

5. KAITSELIIDU-VÄLINE MEEDIA JA KÜLALISED VÄLILAAGRIS

Teavitustööd Kaitseliidus korraldab¹² Kaitseliidu peastaabi strateegilise kommunikatsiooni osakond.

Kaitseliidu-välise meedia ja külaliste välilaagrisse kaasamise ja suhtluse kooskõlastab eelnevalt Kaitseliidu peastaabi strateegilise kommunikatsiooni osakond, kaasates vajadusel Kaitseliidu ülema administratsiooni protokollise seksiooni¹³.

Kaitseliidu struktuuriüksuse meediasuhtluse kõneisikuks on Kaitseliidu struktuuriüksuse pealik ja tema määratud isik (välilaagri ülem).

6. VÄLILAAGRITE JÄRELEVALVE

Välilaagri järelevalve eesmärk on dokumentide ja tegevuste kontrollimisel hinnata välilaagri korraldamise vastavust riigikaitseõpetuse ainekava ja ohutuseeskirjade nõuetele.

Välilaagrite järelevalvet korraldab Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakond, kaasates vajadusel Kaitseväe peastaabi, Kaitseressursside Ameti ja Kaitseministeeriumi.

Maakaitseringkonna kontaktisik teeb järelevalvet enda ringkonnas läbiviidavate välilaagrite korraldamise üle. Välilaagri ülem teeb järelevalvet konkreetse välilaagri korraldamise üle.

¹¹ Kaitseministri 10.09.2021 kk nr 216 „[Valikõppeaine „Riigikaitse“ välilaagri korraldamise kord](#)“

¹² KLÜ 04.11.2015 käskkiri nr K-0.2-2.1/15/22520U „Teavitustöö korraldus Kaitseliidus“

¹³ Alates 01.08.2024 Kaitseliidu peastaabi üldosakond.